

TECH FOR
GOOD
INSTITUTE

Báo cáo nghiên cứu

Sự phát triển của quản trị công nghệ tại 06 quốc gia Đông Nam Á

Tháng 3 năm 2025

Tổng quan về Báo cáo nghiên cứu

Sự phát triển của quản trị công nghệ tại 06 quốc gia Đông Nam Á là ấn phẩm thứ hai trong chuỗi ấn phẩm của Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng (Tech for Good Institute - TFGI) với mục tiêu định hình hệ sinh thái công nghệ tại Đông Nam Á. Nối tiếp ấn bản năm 2023 với trọng tâm xác định “ai” là các cơ quan quản lý chủ chốt trong nền kinh tế số, ấn bản này tập trung xác định “ai” là các nhân tố chủ đạo, “cách tiếp cận” của các chính phủ đối với quản trị công nghệ, và “các lĩnh vực chính sách” trọng tâm trong năm 2024 nhằm mang lại góc nhìn sâu sắc về bối cảnh pháp lý đang thay đổi của khu vực.

Như được thể hiện trên tiêu đề, phạm vi của báo cáo nghiên cứu này đã được mở rộng so với báo cáo năm trước. Trong khi quy định pháp luật tập trung vào các chính sách và văn bản quy phạm pháp luật cụ thể, thì quản trị lại bao hàm các cấu trúc, quy trình và yếu tố hành chính liên quan đến việc thực thi quyền hạn của chính phủ. Bằng cách mở rộng từ việc xác định các cơ quan quản lý mới nhất và những quy định hiện hành sang bức tranh toàn diện hơn về quản trị, chúng tôi hy vọng sẽ mang đến những phân tích sâu sắc về định hướng tổng thể của khu vực trong cách tiếp cận hệ sinh thái số.

Báo cáo nghiên cứu này tập trung phân tích 6 nền kinh tế số lớn của khu vực, bao gồm Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thái Lan và Việt Nam (sau đây gọi chung là nhóm SEA-6). Trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra nhanh chóng tại khu vực, chính phủ các nước đang triển khai nhiều hệ thống chính sách và khung pháp lý khác nhau nhằm kịp thời nắm bắt các cơ hội và giải quyết những thách thức do công nghệ mới nổi mang lại.

Với sự tham gia đóng góp của đại diện từ 06 quốc gia trong khu vực, báo cáo nghiên cứu này mang đến những phân tích chuyên sâu về bức tranh quản trị công nghệ đầy năng động tại SEA-6. Trong bối cảnh công nghệ phát triển nhanh chóng và những đặc thù riêng biệt của từng quốc gia, chúng tôi nhận định rằng bức tranh pháp lý cho nền kinh tế số sẽ liên tục có những thay đổi và phát triển. Tổng kết những diễn biến trong năm 2024, chúng tôi hy vọng báo cáo nghiên cứu này sẽ là nguồn tài liệu tham khảo hữu ích cho các nhà hoạch định chính sách, giới nghiên cứu cũng như các chuyên gia trong ngành nhằm nắm bắt khung pháp lý đang thay đổi của khu vực.

Báo cáo này hướng đến mục tiêu khơi mở các cuộc đối thoại thực chất. Các quốc gia Đông Nam Á sẽ có cơ hội quý giá để học hỏi kinh nghiệm lẫn nhau trong lĩnh vực quản trị công nghệ. Thông qua việc cung cấp một nguồn tài liệu chung làm nổi bật những bước tiến quan trọng về quản trị trên toàn khu vực, báo cáo nghiên cứu này mong muốn thúc đẩy đối thoại và hợp tác nhằm xây dựng khung pháp lý hiệu quả với tầm nhìn dài hạn. Trong bối cảnh các cuộc đàm phán về Hiệp định Khung Kinh tế số (DEFA) dự kiến hoàn tất vào cuối năm nay, báo cáo này cũng xác định những lĩnh vực tương đồng, nơi có thể thúc đẩy hợp tác thực chất để tăng cường khả năng tương tác trong khu vực.

Lời cảm ơn

Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng xin gửi lời cảm ơn đến các chuyên gia đối tác vì những ý kiến đóng góp cho báo cáo này:

- **Ông Anont Tanaset**
Văn phòng Hội đồng Chính sách Giáo dục Đại học, Nghiên cứu Khoa học và Đổi mới Quốc gia, Thái Lan
- **Bà Ariane Yasmin**
TIA Editors, Malaysia
- **Bà Farlina Said**
Viện Nghiên cứu Chiến lược và Quốc tế, Malaysia
- **Ông Hafiz Noer**
Trung tâm Xã hội số, Indonesia
- **Ông Irfan Dwi Putra**
Trung tâm Xã hội số, Indonesia
- **Ông Lim How Khang**
Đại học Quản lý Singapore, Singapore
- **TS. Nguyễn Minh Thảo**
Viện Nghiên cứu Chính sách và chiến lược (CIEM)
- **Ông Oliver Reyes**
Trung tâm Luật - Đại học Philippines, Philippines

Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng (TFGI) rất trân trọng sự hỗ trợ của Grab để TFGI có thể tiếp tục thực hiện sứ mệnh thúc đẩy triển vọng của công nghệ và nền kinh tế số đối với sự tăng trưởng toàn diện, công bằng và bền vững tại khu vực Đông Nam Á. Các phát hiện, thông tin phân tích, đánh giá cũng như đề xuất, khuyến nghị của nghiên cứu này được xác định và đưa ra một cách hoàn toàn độc lập và khách quan.

Miễn trừ trách nhiệm

Báo cáo sử dụng thông tin dựa trên cơ sở 'nguyên trạng'. Báo cáo không nên được coi là khuyến nghị đầu tư liên quan đến bất kỳ ngành nào. Báo cáo này do Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng biên soạn và chỉ dành cho mục đích cung cấp thông tin trong một khoảng thời gian giới hạn để đưa ra một quan điểm về khu vực. Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng và các đơn vị liên kết của Viện hoặc bên thứ ba có liên quan không tuyên bố hoặc bảo đảm, dù rõ ràng hay ngụ ý, về tính chính xác hoặc đầy đủ của thông tin trong báo cáo và các nhân sự hoặc đơn vị liên kết của Viện, cùng các cán bộ, nhân viên hoặc đại diện tương ứng của các đơn vị này không chịu bất kỳ nghĩa vụ hoặc trách nhiệm pháp lý nào liên quan đến Báo cáo này.

Bản quyền © 2025 của Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng. Mọi quyền được bảo lưu.

Có thể sao chép báo cáo nghiên cứu này hoặc nội dung trong đó, với điều kiện ghi rõ nguồn là Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng.

Giới thiệu về Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng (Tech for Good Institute - TFGI)

Viện Nghiên cứu Công nghệ vì Cộng đồng (Tech for Good Institute, gọi tắt là TFGI) là một tổ chức phi lợi nhuận, với sứ mệnh thúc đẩy triển vọng của công nghệ và nền kinh tế số đối với sự tăng trưởng toàn diện, công bằng và bền vững tại khu vực Đông Nam Á.

Với quy mô dân số cao gấp hai lần so với nước Mỹ, cùng với các thách thức về đặc điểm dân số, nền kinh tế số của Đông Nam Á đang phát triển nhanh chóng. Cùng với đó, bối cảnh văn hóa, xã hội, chính trị và kinh tế đa dạng cũng định hình quỹ đạo phát triển đặc thù của khu vực này. TFGI đóng vai trò là một nền tảng cho các hoạt động nghiên cứu, đối thoại và hợp tác tập trung vào khu vực Đông Nam Á, đồng thời vẫn duy trì được sự kết nối toàn cầu. Các hoạt động của Viện tập trung vào các chủ đề giao thoa giữa công nghệ, xã hội và kinh tế, và có mối liên hệ quan trọng với sự phát triển của khu vực. Thông qua các hoạt động nghiên cứu, liên kết hiệu quả và các kiến nghị dựa trên bằng chứng xác thực, chúng tôi luôn nỗ lực để hiểu và truyền tải chính sách một cách chặt chẽ, cân bằng và khách quan.

TFGI do Grab thành lập với mục tiêu thúc đẩy một khu vực Đông Nam Á thịnh vượng và đổi mới sáng tạo cho tất cả mọi người. Chúng tôi hoan nghênh các cơ hội hợp tác, hỗ trợ về tài chính hoặc bất kỳ hình thức nào, từ các tổ chức và cá nhân cùng cam kết thúc đẩy các tiến bộ đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số có trách nhiệm hướng đến tăng trưởng bền vững trong khu vực.

Để biết thêm thông tin chi tiết về TFGI, xin vui lòng truy cập website www.techforgoodinstitute.org.

Tóm lược

Trong bối cảnh kinh tế số tiếp tục là động lực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế tại khu vực Đông Nam Á, các khung chính sách và quản trị đang dần chuyển hướng từ việc mở rộng nhanh chóng sang phát triển có trách nhiệm. Trọng tâm năm 2024 của các chính phủ trong khu vực là tăng trưởng bền vững và củng cố niềm tin vào hệ sinh thái số, trong bối cảnh các mô hình, thuật toán và sản phẩm trí tuệ nhân tạo (AI) không ngừng đổi mới và được ứng dụng ngày càng rộng rãi.

Ở các giai đoạn sơ khai trong hành trình kinh tế số Đông Nam Á, tư duy chủ đạo “di chuyển nhanh và phá vỡ giới hạn” từng đặt trọng tâm vào tốc độ và đổi mới sáng tạo. Đại dịch đã góp phần đẩy nhanh hơn nữa tốc độ mở rộng quy mô và ứng dụng. Tuy nhiên, khi công nghệ số ngày càng đi sâu vào đời sống xã hội, những rủi ro cũng trở nên rõ ràng hơn. Giờ đây, các chính phủ đang áp dụng cách tiếp cận thận trọng hơn nhằm giảm thiểu các hệ quả không mong muốn, bao gồm thông tin sai lệch, mối đe dọa an ninh mạng và biến động thị trường lao động. Hơn nữa, khi các công ty ngày càng phát triển, sự rõ ràng trong quy định và khả năng tương tác đóng vai trò quan trọng trong thu hút đầu tư và giảm chi phí vận hành.

Chính vì vậy, quản trị hệ sinh thái số được kỳ vọng vẫn là ưu tiên chính sách hàng đầu của các chính phủ trong khu vực. Tại Đông Nam Á, điều này diễn ra theo hai hướng chính: cân bằng giữa việc thúc đẩy nền kinh tế số nhằm hỗ trợ các công nghệ mới nổi, đồng thời tăng cường phát triển và bảo vệ xã hội số. Chính phủ các quốc gia Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, Thái Lan và Việt Nam (được gọi chung là nhóm SEA-6) đang triển khai một loạt các cơ chế quản trị nhằm đạt được mục tiêu kép này. Thúc đẩy nền kinh tế số và tăng cường đổi mới sáng tạo giúp khai thác tối đa các lợi ích kinh tế từ công nghệ số, tạo ra tác động lan tỏa đến mọi lĩnh vực của nền kinh tế. Đồng thời, việc bảo vệ nền kinh tế số nhấn mạnh vào các khía cạnh toàn diện, niềm tin và bền vững, đảm bảo công nghệ số phát triển phù hợp với các ưu tiên quốc gia, đồng thời giảm thiểu rủi ro và hệ lụy không mong muốn.

Thúc đẩy kinh tế số đi đôi với bảo vệ xã hội số có thể tạo sức mạnh cộng hưởng. Tạo dựng lòng tin trong hệ sinh thái số, triển khai cơ chế quản trị dữ liệu chặt chẽ, cùng với việc phát triển tài sản công nghệ kỹ thuật số, sẽ đặt nền móng vững chắc cho đổi mới sáng tạo và phát triển công nghệ số trong dài hạn tại khu vực Đông Nam Á.

Trong toàn khu vực, nỗ lực cân bằng này thể hiện rõ nét qua các lĩnh vực chính sách chung (What - lĩnh vực) về quản trị trí tuệ nhân tạo, an ninh mạng và bảo vệ dữ liệu, cũng như nâng cao an toàn và niềm tin. Các chính phủ trong khu vực đã và đang triển khai các chính sách mới, đồng thời điều chỉnh những quy định hiện hành nhằm nắm bắt cơ hội cũng như ứng phó những biến động có thể phát sinh do AI, bối cảnh an ninh mạng phức tạp, cùng với sự hội nhập ngày càng sâu rộng giữa thương mại điện tử, công nghệ tài chính (fintech) và các nền tảng số. Trọng tâm vẫn là cập nhật các chiến lược đối phó với các mối đe dọa mạng nhằm bảo vệ hạ tầng trọng yếu, đồng thời chống lại các nguy cơ và hành vi lừa đảo trực tuyến.

Không chỉ thể hiện qua các ưu tiên chính sách, nỗ lực cân bằng này còn được thấy rõ ở cấp độ cấu trúc (Who – các bên liên quan) cũng như phương thức triển khai (How - cách tiếp cận). Ở cấp độ cấu trúc, năm 2024 đánh dấu sự ra đời của các cơ quan, tổ chức mới với nhiệm vụ quản lý toàn diện hệ sinh thái số, từ việc thúc đẩy tăng trưởng kinh tế số, bảo vệ người dân trên không gian mạng cho đến việc phát triển hạ tầng số công cộng. Các cơ quan chuyên trách trong các lĩnh vực như AI, thương mại điện tử và tội phạm mạng cũng được thành lập nhằm tăng cường kiến thức sâu sắc và đảm bảo triển khai hiệu quả. Theo báo cáo năm 2023 của TFGI mang tên Sự phát triển của các chính sách pháp lý về công nghệ trong nền kinh tế số, công tác phối hợp chính sách công nghệ trở nên quan trọng hơn bao giờ hết, khi các phương pháp tiếp cận toàn chính phủ đang thúc đẩy những nỗ lực liên ngành để đảm bảo tính nhất quán trong chính sách. Điều này cần thiết đối với các cơ quan chính quyền ở cả cấp trung ương và địa phương, trong nhiều ngành nghề khác nhau, và giữa các bên liên quan chủ chốt để thúc đẩy sự phát triển kỹ năng và năng lực cho toàn xã hội. Ngoài ra, đối với các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực kinh tế số, việc phối hợp chính sách tốt hơn sẽ mang lại sự rõ ràng, tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình chuyển đổi pháp lý, đặc biệt khi các cơ quan chuyên trách mới liên tục được thành lập.

Các chính phủ ngày càng mở rộng bộ công cụ quản trị công nghệ, không chỉ dừng lại ở các quy định truyền thống, bởi họ nhận thấy sự cần thiết trong việc thúc đẩy đổi mới sáng tạo và duy trì sự phù hợp.

Bên cạnh các quy định pháp luật bắt buộc, khu vực này cũng đang triển khai những đổi mới chính sách như các hướng dẫn không bắt buộc, khung pháp lý và cơ chế thử nghiệm (sandbox), đặc biệt đối với các công nghệ mới nổi. Cách tiếp cận này giúp các chính phủ hiểu rõ hơn về các công nghệ và mô hình kinh doanh, đồng thời nắm bắt được mối quan tâm ngày càng tăng nhằm giảm thiểu hệ quả ngoài dự kiến trước khi các sản phẩm và dịch vụ mới được đưa ra thị trường. Bằng cách tận dụng các sáng kiến đổi mới chính sách, các cơ quan quản lý có thể theo dõi sự tiến bộ công nghệ theo thời gian thực, đồng thời thúc đẩy hợp tác công tư để bảo vệ lợi ích của người dân.

Góc nhìn tổng quan về diễn biến quản trị công nghệ trong khu vực SEA-6 cho thấy rằng, mặc dù các quốc gia có chung những ưu tiên chính sách, nhưng cấu trúc và cách tiếp cận của họ lại thường khác biệt.

Được định hình bởi truyền thống pháp lý, khung quản trị và các chuẩn mực văn hóa, mỗi thị trường trong khu vực lại có những chiến lược quản lý pháp lý khác biệt. Ví dụ, trong lĩnh vực quản trị AI, một số quốc gia như Indonesia áp dụng các quy định pháp lý mang tính ràng buộc, trong khi các quốc gia khác lại ưu tiên các hướng dẫn linh hoạt, dựa trên nguyên tắc để vừa khuyến khích đổi mới sáng tạo, vừa quản lý được rủi ro. Dù vậy, các quốc gia vẫn có sự thống nhất chung về các ưu tiên chính như quản trị AI, an ninh mạng và bảo vệ dữ liệu, cũng như an toàn và niềm tin trực tuyến, mở ra những cơ hội hợp tác khu vực tiềm năng.

Ở cấp độ khu vực, Hiệp định khung về Kinh tế số ASEAN (DEFA) dự kiến sẽ hoàn tất đàm phán vào năm 2025. DEFA hướng đến việc hài hòa hóa các quy định về thương mại số, thúc đẩy luồng dữ liệu xuyên biên giới và thiết lập khung quản trị cho các công nghệ mới nổi. Tuy nhiên, để đạt được sự đồng thuận trong toàn khu vực, việc xác định rõ các cơ chế quản trị ở cấp quốc gia là điều tiên quyết. Sự minh bạch trong khung pháp lý ở cấp quốc gia đảm bảo rằng các chính phủ có thể thảo luận hiệu quả về khả năng tương tác và xây dựng các lộ trình triển khai cụ thể.

Tuy mỗi quốc gia trong khu vực có trình độ phát triển, truyền thống pháp lý và các ưu tiên khác nhau, việc chia sẻ kinh nghiệm và tập trung vào những ưu tiên chung sẽ là bước khởi đầu quan trọng để thu hẹp sự khác biệt trong phương pháp quản trị và triển khai chính sách. Nhờ đó, các chính phủ có thể học hỏi kinh nghiệm của nhau, đồng thời thúc đẩy sự nhất quán trong các quy định pháp lý xuyên biên giới. Trong khi DEFA của ASEAN cung cấp khuôn khổ hợp tác toàn diện, thì những ưu tiên chung được xác định trong báo cáo này, như quản trị trí tuệ nhân tạo (AI), an ninh mạng và bảo vệ dữ liệu, cũng như tăng cường an toàn và niềm tin trực tuyến, mang đến những lĩnh vực hợp tác cụ thể có thể triển khai ngay. Việc ưu tiên giải quyết những mối quan tâm chung này giúp đẩy nhanh tiến trình phát triển, xây dựng lòng tin và sự đồng thuận trước khi đi sâu vào các lĩnh vực hội nhập phức tạp hơn. Cuối cùng, các quốc gia cần cùng nhau cam kết xây dựng một nền kinh tế số khu vực mở, kết nối và có khả năng tương tác để duy trì đà tăng trưởng số và khả năng chống chịu của khu vực Đông Nam Á.

